

OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 13:00 uur d.d. 25 juni – 13:00 uur d.d. 26 juni 2020

(EZK,LNV) | Met input van VWS, RIVM, J&V, BZ, FIN, BZK, IenW, OCW, SZW, EZK, LNV en Defensie

10.2e

NB: de ringen staan onderaan

Samenvatting

- Zeer veel aandacht voor de zorgbonus. Na enige verwarring over de gevolgen op de toeslagen van zorgmedewerkers, gaat de discussie vooral over de vraag of die bonus 'voldoende is'. Kamerleden en vakbonden zijn blij, maar willen meer. De Telegraaf spreekt van 'Bedankje te laag, te laat en lastig' en schrijft dat er 'gemopper in de sector is'.
- Nog steeds gemengde reacties op de versoepelingen van de coronamaatregelen. Kleinere horecazaken zeggen dat er geen ruimte is voor de 1,5 meterregels en willen kijken naar andere alternatieven. Kleine poppodia verwachten dat opengaan niet rendabel gaat zijn. Verschillende partijen in de Tweede Kamer vrezen dat het maatschappelijk draagvlak voor de coronamaatregelen zal verdwijnen. Kamerleden hebben vragen over de logica en willekeur van de nieuwe versoepelingen.
- Horecaondernemers krijgen vrijwel geen boetes opgelegd voor overtreding van de coronaregels, ondanks dat gemeenten steeds vaker merken dat gasten geen 1,5 meter afstand houden.
- De WHO is ongerust over de stijging van het aantal besmettingen in Europa.
- Het kabinet heeft overeenstemming bereikt over een steunpakket voor KLM van 3,4 miljard euro. KLM werkt aan een herstelplan. De oppositie en milieuorganisaties reageren kritisch.
- In de discussie over de app verschuift de focus enigszins van privacy naar effectiviteit van de app: wat wordt de bijdrage van die app in het totale aantal besmettingen die wordt opgespoord? Zo wordt er verwezen naar resultaten uit Duitsland en Frankrijk waar slechts een klein percentage van het totaal aantal besmettingen wordt opgespoord door middel van de app.
- Het debat gisteren wordt door Trouw 'stekelig' genoemd -vooral door de 'inconsistenties' die de oppositie aanvoert als reactie op de maatregelen. Andere onderwerpen die voor 'stekeligheden' zouden zorgen is de bonus, de salarissen in de zorg, de 1,5 meter-norm, en het niet mogen juichen in de stadions. Volgens Volkskrant draaide het debat als vanouds om geld en niet om de aanpak van de crisis.
- Meer dan de helft van de zzp'ers in de kunstsector gaat op zoek naar ander werk. De coronamaatregelen dreigen kunstenaars de sector uit te jagen, blijkt uit een enquête.
- Viruswaanzin doet de oproep om zondag naar het Malieveld te komen.

Karakterisering berichtgeving

- Corona speelt vandaag een bijrol op de voorpagina's van de ochtendkranten. Verschillende kranten besteden aandacht aan de strijd om het lijsttrekkerschap van het CDA. Het AD kopt: Kroeg ontsnapt aan coronaboete: Trouw opent met 'Opluchting alom, ondanks de restricties' en De Telegraaf met 'Blij met belastingvrije zorgbonus' en met het steunpakket voor KLM. Ook in de journaals veel aandacht voor de 3,4 miljard steun voor KLM.
- Veel media-aandacht voor het aangekondigde steunpakket van de overheid voor KLM. In ruil voor een steunpakket van 3,4 miljard euro in de vorm van leningen en garanties, belooft KLM te voldoen aan een aantal voorwaarden. Zo moet de CO2-uitstoot in 2030 met 50% afnemen en zal het aantal nachtvluchten met 20% worden afgebouwd naar 25.000. Ook aandacht voor het loonoffer van 20% voor piloten.
- Verder blijvende aandacht voor de versoepeling van de coronamaatregelen en de reacties vanuit de samenleving. In de Tweede Kamer is er angst dat het draagvlak voor de maatregelen verdwijnt. Kleinere horecazaken, kermisexploitanten en poppodia denken dat de 1,5 meterregel het nog steeds niet rendabel maken om open te gaan.
- De avondjournalen geven aan dat veel maatregelen van de baan zijn. En dat zou zorgen voor veel verwarring. Zo focust RTL Nieuws zich op het sporten: "Contact maken bij contactsporten mag, maar kom

je van het veld af dan moet je weer 1,5 meter afstand houden". Ook Volkskrant zet de 'tegenstrijdigheden' naast elkaar: jongeren van 18 moeten wel 1,5 meter afstand houden tot hun vrienden van 17. Volgens gedragspsycholoog Anjo Travaille veranderen de regels te snel waardoor niet iedereen het overzicht houdt.

- RTL Nieuws geeft aan dat het kabinet het niet nodig vond om tijdens de persconferentie van woensdag maatregelen aan te kondigen rondom ventilatie in gebouwen. Experts op het gebied van binnenmilieu ergeren zich aan de 'starre opstelling' van het RIVM. Een expert noemt het RIVM 'kortzichtig' als het stelt dat er geen wetenschappelijk bewijs is dat aerosolen het coronavirus kunnen verspreiden.

SISOS (Slachtoffers - Identiteiten – Schade - Oorzaken - Scenario's)

Schade

- De wereldhandel is in april met 12% afgenomen ten opzichte van maart. De klap is groter dan de recessie van 2009.
- Het aantal faillissementen lag vorige week op 84, laat het CBS weten, ruim 20 meer dan de week daarvoor. Vooral in de bouwsector vielen bedrijven om. Er is nog steeds geen grote golf aan faillissementen zichtbaar.
- De coronacrisis heeft de cultuursector inmiddels een miljard euro gekost. Accountants in de kunst- en cultuursector zien dat de acute liquiditeit nu de grootste zorg is.
- De corona heeft harde klappen toegebracht aan de tuinbouw. De export van tuinbouwproducten lag in april 11% lager dan in april vorig jaar. De exportdaling bij snijbloemen was met 35% het grootst.

Scenario's

- Als meer bedrijven omvallen, komen banken onder druk te staan, stelt het Internationale Monetair Fonds (IMF) in een rapport. Nederland is kwetsbaar omdat de bancaire sector bestaat uit een klein aantal instellingen.

Informatiebehoefte

- De Telegraaf schrijft op basis van 'coalitiebronnen' dat de noodwet op de lange baan wordt geschoven. Volgens het bericht zijn er te veel losse eindjes waardoor de coronawet voorlopig wordt tegengehouden. "Er staan te veel dingen in die niemand wil."
- Sinds vorige week stijgt het aantal besmettingen in Europa weer, voor het eerst in maanden. Dat zorgt volgens het AD voor de nodige ongerust bij het WHO. De stijging werd vastgesteld in dertig Europese landen. In elf landen is er sprake van een significante stijging van het reproductiegetal in de vorige twee weken. De WHO onderzoekt waarom er juist in de voedselindustrie meerdere uitbraken zijn geweest.
- De provincie Zuid-Holland vraagt het kabinet in een brandbrief om gemeenten ruimhartiger te compenseren voor de kosten van de coronacrisis. De provincie vreest dat veel gemeenten anders in de financiële problemen komen.
- Het kort geding van de groep Viruswaan is donderdag geëindigd in een wrakingsverzoek. De eisers vonden dat de rechter "duidelijk al een mening had over hoeveel coronadoden er zijn gevallen" en vinden dat ze geen initiatief nam om de waarheid te achterhalen. De wrakingskamer van de rechtbank buigt zich op 6 juli over het bezwaar.
- Op de laatste dag dat een Tegemoetkoming schade COVID-19 (TOGS) kan worden aangevraagd, ligt nog bijna de helft van de begrote €1,6 miljard op de plank, meldt RVO.
- Tientallen bedrijven in de horeca en industrie hebben de afgelopen weken met reorganisatieplannen aangeklopt bij Vakbond CNV. Het gaat om bedrijven die rond de twintig werknemers hebben, maar ook bedrijven die ruim honderd werknemers hebben melden al een reorganisatie aan bij de vakbond.
- Bedrijven kunnen werknemers vragen een deel van hun loon in te leveren om het hoofd boven water te houden. Uit onderzoek van CNV blijkt dat de hoogte van het loonoffer varieert van 10-25%. Business Insider waarschuwt dat een loonoffer ook grote consequenties heeft voor je WW.
- Horecaondernemers krijgen vrijwel geen boetes opgelegd voor overtreding van de coronaregels. Dat blijkt uit een steekproef door AD onder 56 gemeenten. Boa's in die gemeenten hebben in de eerste drie weken van juni geen enkele boete uitgeschreven voor het overtreden van coronaregels in horecagelegenheden. Wel zijn er 141 waarschuwingen uitgedeeld.

- UWV heeft de eerste betalingen gedaan aan honderd flexwerkers die in aanmerking kwamen voor de zogeheten Tofa-regeling. Inmiddels zijn er ruim 8500 aanvragen binnen.
- Directeur Wouters van branchevereniging NL Actief meldt dat 30% van de sportschoolleden is opgestapt. Wouters stelt dat veel sportscholen met moeite het hoofd boven water kunnen houden, ook met de versoepelingen op 1 juli. "Als we niet te veel tegenvallers hebben, kunnen we in april weer gezond zijn."
- Door coronafiles dreigt Nederland vast te lopen, waarschuwt Transport en Logistiek Nederland. Met nog meer economische schade tot gevolg. Dat moeten we voorkomen. TLN roept het kabinet op om juist nu extra te investeren in infrastructuur.
- Cybersecurityexpert Brenno de Winter laat aan RTL Nieuws weten dat het ministerie de komende tijd hackers inschakelt om de veiligheid van de app te testen. Volgens De Winter worden de documenten die de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) nodig heeft voor zijn check en goedkeuring volgende week opgestuurd.

Zorg

- Remdesivir is onder voorwaarden goedgekeurd door de Europese medicijnautoriteiten. Als de Europese Commissie dit advies overneemt, mag het binnen de EU toegediend worden aan coronapatiënten die met een longontsteking in het ziekenhuis liggen en extra zuurstof nodig hebben. Door behandeling met remdesivir herstellen deze patiënten gemiddeld vier dagen eerder, meldt het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG).
- Twee laboratoria slepen de Nederlandse staat en de GGD voor de rechter, omdat ze geen opdrachten krijgen om tests op het coronavirus uit te voeren. Ze zeggen dat ze veel capaciteit hebben, maar dat ze worden buitengesloten door het RIVM, zo meldt Nieuwsuur. Zes huisartsen steunen de klacht.

Zorgbonus

- Medewerkers in de zorg krijgen een nettobonus van 1000 euro netto, zonder gevolgen voor toeslagen. De bonus is bedoeld voor verpleegkundigen, verzorgenden en ondersteunend personeel in alle sectoren van de zorg, die in hun werk direct of indirect de gevolgen van het coronavirus hebben ondervonden. Het geld gaat niet naar artsen.
- Op de social mediakanalen van ministers De Jonge en Van Rijn worden vragen gesteld over de zorgbonus. Mensen vragen zich af voor welke zorgfuncties deze is bedoeld. Ook vragen mensen zich nog af of de bonus invloed heeft op de toeslagen. Onrust is er onder artsen die denken dat zij buiten de bonusregeling vallen.

Testbeleid GGD

- GGD-directeur Sjaak de Gouw geeft aan dat veel mensen in Nederland het coronavirus hebben gehad zonder dat zij klachten hadden. Volgens De Gouw betekent dat Covid-19 milder is dan aanvankelijk gedacht. Eerder dachten onderzoekers volgens De Gouwe dat ongeveer 20% van de mensen met een corona-infectie in het ziekenhuis terecht zou komen. Dat blijkt 3,5% van de coronapatiënten te zijn. De Gouw denkt dat het besmettingspercentage onder Nederlanders inmiddels 6% is en de komende tijd zal stijgen naar 10%.
- Volgens De Gouw slaagt de GGD er bij meer dan de helft van de positief geteste personen in de bron van de besmetting te traceren. Zodra het vaccin tegen corona beschikbaar is, kan heel Nederland binnen "een paar weken" ingeënt worden tegen het virus, zegt De Gouw. Wel valt of staat de vaccinatiecampagne met de hoeveelheid beschikbare vaccins.
- Uit de gegevens van GGD Zuid-Holland Zuid blijkt dat het bron- en contactonderzoek naar aanleiding van een besmetting meer duidelijke resultaten oplevert dan het testen in de teststraten.
- Uit bron- en contactonderzoek van de GGD's in Gelderland blijkt dat mensen met verkoudheidsklacht lang niet altijd contacten met anderen vermijden. De GGD maakt zich zorgen dat deze lakse houding een tweede piek veroorzaakt en vraagt om meer aandacht voor het belang van zelfisolatie.

Water

- De waterschappen willen goede afspraken maken met het RIVM en VWS over de kosten van een dagelijkse monitoring van het rioolwater op het coronavirus. Want dat is nog niet zo eenvoudig als het lijkt, zegt de Unie van Waterschappen (UvW).

- 50PLUS wil weten of het mogelijk is het afvalwater bij verpleeghuizen te testen, zodat tijdig nieuwe besmettingen opgespoord kunnen worden.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Demonstraties

- Actieboeren van Farmers Defence Force staan klaar om vrijdag een einde te maken aan de demonstratie voor het sluiten van varkensslachterij Vion in Boxtel in verband met de coronabesmettingen. Ze willen voorkomen dat demonstranten de weg blokkeren of de aanvoer van vee op een andere manier dwarsbomen. De organisatie achter demonstratie 'Sluit Vion' verwacht geen problemen met de boeren.
- De groep Viruswaan wil zondag opnieuw een grote demonstratie houden op het Malieveld in Den Haag.

Spoor/OV

- Naar aanleiding van de toename van het aantal spuugincidenten krijgen mensen die in Rotterdam spugen in tram, bus en metro een reisverbod opgelegd. Sinds de intrede van het coronavirus wordt spugen juridisch beoordeeld als poging tot mishandeling.
- Het wordt steeds drukker op de ponten in Amsterdam en de huidige limiet van 110 tot 130 passagiers per overtocht komt in zicht. De gemeente onderzoekt nu een tijdelijke extra veerverbinding of de inhuur van extra veren.
- Over een half jaar denkt bijna de helft van de Nederlanders weer gebruik te gaan maken van het ov, meldt marktonderzoeksbureau Newcom op basis van een steekproef onder ruim drieduizend Nederlanders van 16 jaar en ouder. Als dit ook echt gebeurt, is de bezetting van het ov dan weer dichtbij het pre-coronatijdpk.

Economie en arbeidsmarkt

- Transavia stelt een vrijwillige vertrekregeling open voor personeel. De luchtvaartmaatschappij verwacht de komende tijd minder vluchten te hoeven uitvoeren. Vakbonden VNC en FNV luchtvaart reageren verrast.
- Driekwart van de 25 ondervraagde AEX-bedrijven zegt geen gebruik te gaan maken van de noodsteun van de overheid. Multinationals als Shell, DSM en Unilever geven aan dit als principekwesitie te zien en dat de noodsteun in allereerste plaats bedoeld is voor kleine bedrijven.
- De werknemers van Dufas, de belangenvereniging van Nederlandse vermogensbeheerders, hebben vanaf september geen kantoor meer. De huur is opgezegd en de zeven medewerkers hebben te horen gekregen dat thuiswerken het 'nieuwe normaal' is. Het bedrijf wil hiermee 'een statement' maken.
- Meer dan de helft van de zzp'ers in de kunstsector gaat op zoek naar ander werk. Dat blijkt uit een enquête onder ruim 1500 musici, acteurs, operazangers, dansers en podiumtechnici.

Jongeren

- Kustplaatsen zuchten onder toenemende onrust, vechtpartijen en jeugdgeweld. In Bergen aan Zee vielen bij een ongekende vechtpartij dinsdag twee slachtoffers. De onrust is het effect van de coronamaatregelen, stellen kustondernemers. "Andere jaren gaan ze naar Torremolinos, nu zit iedereen hier."

Betekenisgeving

Versoepeling maatregelen

- De Tweede Kamer is blij met de versoepelingen, maar heeft ook veel vragen. Zo vreest Jesse Klaver (GroenLinks) voor het verlies van maatschappelijke draagvlak. Ook Rob Jetten (D66) vindt dat er kritischer gekeken moet worden naar de luchtvaart om het draagvlak voor andere sectoren te behouden. Geert Wilders (PVV) spreekt van de '1,5-meter-dictatuur van Rutte'. Kamerleden hebben vragen over de logica en willekeur van de nieuwe coronaversoepelingen.
- Veel kleinere horecazaken zijn minder te spreken over de versoepeling. Bij hen is die ruimte er vaak niet en willen dat er gekeken wordt naar alternatieven. Volgens KHN-directeur Dirk Beljaarts hebben horecaondernemers dringend duidelijkheid nodig.

- Kleine poppodia in Nederland zijn gematigd positief over de versoepelde coronamaatregelen. Hoewel zij blij zijn dat er weer mensen mogen, blijven er problemen. Opengaan is nu nog niet rendabel. Ook zijn de poppodia sceptisch over de regel dat er niet mag worden meegezongen.
- Eva Wielenga van Stichting De Haven uit zorgen over sekswerkers die weer aan de slag mogen per 1 juli. Ze is bezorgd over hun gezondheid, maar ook over vrouwen die door hun pooiers gedwongen worden zeven dagen per week te werken nu het weer kan. De overheid had volgens Wielenga moeten zorgen voor een veel beter vangnet. Nu hebben vrouwen geen andere keuze dan weer aan het werk gaan, zo stelt ze.
- Ook blijft er aandacht voor de versoepelingen van de maatregelen in het betaald voetbal. Voorzitter van Supporterscollectief Nederland Mattijs Keuning spreekt van een mooie stap, maar reageert verbaast dat hard meezingen, schreeuwen en spreekkoren niet zijn toegestaan. Volgens hem wordt daar onder voetbalfans lacherig over gedaan. Burgemeesters Jorritsma (Eindhoven) en Depla (Breda) zeggen geen juichpolitie te hebben. Jorritsma zegt het stadion niet te ontruimen als men zich niet aan de maatregelen houdt. Hij geeft aan het een doodeng dilemma te vinden. Huberts Bruls (Veiligheidsberaad) vindt de regel "moeilijk uit te leggen en te handhaven".
- In het hoofdcommentaar van AD schrijft Hans van Soest dat de versoepelingen 'meer dan welkom' zijn. "Wel ontstaat nu het gevaar dat te veel mensen denken dat het gevaar voor een tweede virusgolf geweken is. Dat is wat voorbarig."
- In de stelling van de dag in De Telegraaf geeft een meerderheid van de deelnemers (63%) aan de versoepelingen risicovol te vinden, tegen 31% die het daarmee oneens is.

Steunmaatregelen

- Niet ingrijpen is ook een mogelijkheid als de overheid over staatssteun nadenkt voor grote bedrijven in de problemen. Dat staat in een brief van de Algemene Rekenkamer aan de Tweede Kamer.

Zorgbonus

- Kamerleden reageren tevreden op de bonus van 1000 euro netto voor het zorgpersoneel. "Een prachtig bedrag", zei GroenLinks-leider Klaver. Maar die eenmalige bonus is absoluut niet genoeg, zeggen PVV, GroenLinks, SP en PvdA. Het kabinet moet volgens hen zo snel mogelijk een structurele salarisverhoging voor deze groep zorgpersoneel realiseren. De coalitiepartijen zeggen dat niet het kabinet, maar de werkgevers moeten zorgen dat de werkdruk daalt, dat de administratieve rompslomp afneemt en dat het salaris wordt verhoogd.
- Vakbonden reageren tevreden op de bonus. Wel benadrukken de bonden dat het erg lang heeft geduurd en dat er nog meer moet gebeuren om 'achterstallig onderhoud' weg te werken. FNV ziet de eenmalige bonus 'als een mooie opmaat naar de cao-onderhandelingen dit najaar voor betere structurele arbeidsvoorwaarden voor ruim 1 miljoen zorgwerknemers'. NU'91 spreekt over een 'eerste stap in de richting van structurele verbetering'. Vakbond CNV Zorg & Welzijn wil een 'structureel hogere beloning', en dat de werkdruk omlaaggaat en het personeelstekort wordt opgelost.

Zorg

- Advocaat Liesbeth Zegveld reageert op de kamerbrief van minister De Jonge over het beleid in verpleeghuizen. "Dat is het juiste beleid. Te laat, maar wel waar we om hadden gevraagd. Het kort geding is niet meer nodig." Wel roept Zegveld op klachten te melden bij de Inspectie.
- In een opiniestuk schrijven Mark Van Houdenhoven (bestuursvoorzitter van de Sint Maartenskliniek en bijzonder hoogleraar Economische bedrijfsvoering in de gezondheidszorg, Radboud Universiteit) en Wim van Harten (bestuursvoorzitter van Rijnstate Ziekenhuis in Arnhem en hoogleraar Kwaliteitsmanagement en zorgtechnologie, Universiteit Twente) dat er nog geen structurele compensatie is voor de kosten die ziekenhuizen hebben gemaakt tijdens de coronacrisis.

App

- Twentenaren worden betrokken bij het onderzoeken van de ethische kanten aan het gebruik van de app. Dat gebeurt onder leiding van Peter-Paul Verbeek (hoogleraar Filosofie van Mens en Techniek, Universiteit Twente). In augustus wil hij aan de slag met een brede afspiegeling van de samenleving.
- Ethicus Peter-Paul Verbeek zit de ethische commissie voor die de lab- en de veldtests zal toetsen in Twente. Hij wil vanaf het begin "constructief-kritisch" meedenken. "De uitkomst van onze ethische proef kan dus

óók zijn dat die app geen goed idee is. Al is dat niet waar ik op hoop. Ik wil voor een goede inbedding van die app in de samenleving zorgen."

- Van Gemert zegt speciale aandacht te hebben voor groepen die vaak vergeten worden, zoals gehandicapte jongeren en jongeren van wie verwacht zou kunnen worden dat ze een weerstand tegen de app hebben, omdat ze het nut ervan niet inzien.
- Hoogleraar Techniek en Internationaal Recht Lokke Moerel (Universiteit van Tilburg) vindt de keuze voor een decentraal ontwerp vanuit privacy-oogpunt goed.
- De Autoriteit Persoonsgegevens komt nog met privacyadvies. "We zullen verder diverse technologische testen draaien, maar ook kijken of mensen met een beperking de app goed kunnen gebruiken."
- App-gebruikers in Duitsland zijn overwegend positief. De Duitse app krijgt gemiddeld 4 sterren (de Franse nog geen 3). De klachten die er zijn, zijn veelal van technische aard.

Ventilatiesystemen

- Het ECDC (het Europese RIVM) en aan aantal Europese landen pleiten er voor om ventilatiesystemen harder aan te zetten om verspreiding van corona tegen te gaan. Deskundigen snappen niet waarom het kabinet geen extra eisen heeft aangekondigd voor de ventilatie van gebouwen in ons land. Experts op het gebied van binnenmilieu ergeren zich aan de 'starre opstelling' van het RIVM, zo zeggen ze tegen RTL Nieuws.

Reizen

- In De Telegraaf zegt de Nederlandse reisbranche dat ze benadeeld worden door het oranje reisadvies voor Turkije. Ze vinden het oneerlijk dat Turkse luchtvaartmaatschappijen wel Nederlanders mogen ophalen voor vakantie in Turkije, terwijl Nederlandse touroperators nog niet 'voluit' kunnen gaan. De ANVR overweegt toch pakketreizen naar Turkije te gaan uitvoeren, ondanks code oranje. Corendon hervat, na overleg met de Turkse autoriteiten, vanaf 10 juli de vakantievluchten naar Turkije. Corendon schrijft op basis van onderzoek dat 'het overgrote deel' van de klanten ondanks het negatieve reisadvies in de zomer alsnog naar Turkije wil reizen.

Luchtvaart

- De regeringspartijen reageren positief op het steunpakket voor KLM. De oppositie is zeer kritisch. Milieuorganisaties zijn niet te spreken over de klimaatvoorwaarden voor de staatssteun aan KLM. KLM-baas Pieter Elbers benadrukt nogmaals dat KLM door het coronavirus in een crisis van ongekende omvang zit. Hij zei ook dat er "ingrijpende voorwaarden" gesteld zijn aan het steunpakket.

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> • Nederlanders overleden aan COVID-19 • Bedrijven getroffen door gevolgen van het virus of door maatregelen. • Zzp'ers in de kunstsector. • Personeel in de luchtvaartsector 	<ul style="list-style-type: none"> • Nederlanders die zich willen laten testen. • Reisorganisaties • Zorgmedewerkers • Beroepsverenigingen, vakbonden, en belangenbehartigers • KNVB, supporterscollectieven • Burgemeesters 	<ul style="list-style-type: none"> • Algemeen publiek • Politici • Testlaboratoria • Experts op het gebied van binnenmilieu en aerosolen • Actiegroepen